

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 195/2011-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. augusta 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť A. D., Rakúsko, zastúpenej advokátkou JUDr. D. K., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 338/2000 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 338/2000 **p o r u š e n é b o l o .**
2. Krajskému súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 338/2000 **p r i k a z u j e** ďalej konať bez zbytočných prietáhov.

3. A. D. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré jej je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia A. D. v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet ustanovenej advokátky JUDr. D. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky vedený v Štátnej pokladnici do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 195/2011-28 zo 16. júna 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. D. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 338/2000 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka je účastníčkou namietaného konania vo veci zaplataenia úverovej pohľadávky v sume 77 821,88 € v procesnom postavení žalovanej. Žaloba bola podaná ešte 3. júla 2000 právnym predchodcom žalobcu U., a. s., B. Krajský súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom z 28. marca 2007, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná na zaplataenie sumy 1 969 654,57 Sk s prísl. a na náhradu trov konania. Na základe odvolania sťažovateľky odvolací súd uznesením z 29. mája 2009 zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie

konanie. Sťažovateľka poukázala na to, že ani po desiatich rokoch nedošlo k ukončeniu súdneho sporu a k vydaniu konečného rozhodnutia, preto podľa jej názoru došlo v namietanom konaní k priet'ahom.

Ústavný súd vyhovel žiadosti sťažovateľky a uznesením č. k. II. ÚS 195/2011-15 zo 4. mája 2011 jej ustanovil za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom advokátku JUDr. D. K., P..

Ustanovená právna zástupkyňa podaním doručeným ústavnému súdu 3. júna 2011 odstránila nedostatky sťažnosti a v jej doplnení uviedla podrobný prehľad procesných úkonov vykonaných v namietanom konaní. K dôvodom sťažnosti bližšie uviedla:

«... ja, sťažovateľka, mám zato, že postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp.zn. 4Cb 338/00 bolo porušené moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, pretože od začiatku súdneho konania, podania návrhu zo strany navrhovateľa, uplynula doba viac 10 rokov, pričom vec do dnešného dňa nie je právoplatne skončená.

Na priet'ahy v konaní som sa obrátila svojím listom zo dňa 16.7.2010 na predsedu Krajského súdu v Prešove, v ktorom som žiadala o odstránenie priet'ahov v konaní. Na môj list mi bola doručená odpoveď predsedu kolégia Krajského súdu Prešov, sp.zn. Spr 10096/2010 zo dňa 23.8.2010, z obsahu ktorej vyplýva, že moje práva nie sú porušené, pretože je to skôr na ujmu žalobcu. S názorom súdu nemožno súhlasiť, nakoľko nerešpektuje rovnosť zúčastnených strán v sporovom konaní, čo môže u mňa, sťažovateľky, vyvolať pocit zaujatosti súdu.

Podľa môjho názoru v prejednávanej veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn.: 4Cb 338/2000 sa po skutkovej a právnej stránke nejedná o náročnú vec a na prerokovanie a platné rozhodnutie takéhoto sporu nie je potrebný takýto dlhý časový úsek a neprimeraný čas, t. j. vec sa už prejednáva viac ako desať rokov. ...

Pri kritériu „správanie účastníkov“ mám zato, že taktiež nie je možné ustáliť, aby v tomto konaní došlo k zbytočným priet'ahom v dôsledku správania sa sťažovateľky.

Pri posudzovaní posledného kritéria, ktorým je postup samotného krajského súdu, je potrebné poukázať, že súd v období od podania návrhu zo strany navrhovateľa do

vyhlásenia rozsudku zo dňa 28.3.2007, ako aj od zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 6Obo 181/2007, 60bo 103/2008 zo dňa 29.5.2009 do súčasnej doby nekonal dostatočne aktívne a sústredene a svojou neefektívnou činnosťou spôsobil zbytočné prieťahy v namietanom konaní, čo má za následok porušenie základného práva uvedeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.»

Sťažovateľka sa zároveň domáhala priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 10 000 € ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, a to z dôvodu, že „porušenie môjho základného práva a slobody už nie je možné napraviť, ako aj v spôsobení ujmy spočívajúcej v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkosti spojených s neprímerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty (I. ÚS 15/02), ako aj neodstrániteľných následkoch, ktoré sa výraznou mierou podpísali na mojom zdravotnom stave (liečim sa na onkologické ochorenie). Takýmto zdĺhavým a nezákonným rozhodovaním I. stupňového súdu, najmä jeho posledného rozhodnutia došlo ešte k prehĺbeniu mojich útrap tak psychických, ako aj ekonomických a zdravotných.“

2.1 Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Prešove v konaní vedenom pod sp.zn.: 4Cb 338/00 porušil základné právo A. D., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

2. A. D. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom: desaťtisíc eur), ktoré je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Krajskému súdu v Prešove prikazuje , aby v konaní vedenom pod sp.zn.: 4Cb 338/00 konal bez zbytočných prieťahov.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia A. D., ktoré je povinný zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľky advokátke JUDr. D. K., P., vo výške 314,18 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

3. Na základe výzvy ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadril krajský súd, zastúpený predsedom senátu konajúceho vo veci sťažovateľky JUDr. R. T., listom sp. zn. 4 Cb 338/2000 doručeným ústavnému súdu 18. júla 2011, ktorý k veci uviedol:

„Návrh na začatie konania bol doručený Krajskému súdu v Prešove 3.7.2000 pôvodným žalobcom P. a.s., B. Predmetom nároku bolo nezaplatenie úverovej zmluvy č. 3324-11036-156 zo dňa 8.4.1993, kde splatenie úveru bolo zabezpečené záložnou zmluvou na nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovanej sťažovateľky. Krajský súd mal problémy od začiatku s doručením výzvy žalovanej na vyjadrenie k sporu, kde túto výzvu nebolo možné doručiť žalovanej pre pobyt v zahraničí na neznámej adrese. Súd tu zisťoval cez políciu a rodinných príbuzných žalovanej jej pobyt, čím došlo k určitému časovému zdržaniu do doby prvého vytýčenia pojednávania v roku 2002.

Samotný priebeh súdneho konania bol komplikovaný v dôsledku námietok žalovanej na formu realizácie záložného práva záložným veriteľom, s čím bola spojená otázka platnosti kúpnej zmluvy, ktorú riešil iný okresný súd. Navyiac, pri riešení otázky odstúpenia od zmluvy boli problémy preukázania účinného odstúpenia od zmluvy, čo vyžadovalo vypočutie svedkov.

Žalobca menil v priebehu súdneho konania návrh, zrealizoval svoje záložné právo napriek námietkam žalovanej, preto v súdnom konaní bolo potrebné dokladať ďalšie listinné dôkazy z oboch strán, preto aj súdne konanie nebolo možné skončiť na jednom pojednávaní.

Krajský súd vydal vo veci rozhodnutie a po podanom odvolaní vec prešla rozhodovaním v druhom stupni. Odvolací súd doporučil vykonanie dokazovania znalcom, kde krajský súd musel niekoľkokrát meniť ustanovených znalcov pre zaujatosť, resp. dlhodobú nemoc znalca, pre ktorú po dlhšom čase aj odmietol vypracovať znalecký posudok a musel byť ustanovený ďalší znalec.

Ak krajský súd nerozhodol vo veci v kratšej dobe ako doposiaľ, tak nie je možné v plnej miere konštatovať, že na takomto stave má zavinenie výlučne súd, pretože aj odporkyňa mala snahu oddialiť rozhodnutie vo veci uvádzaním dôvodov spochybňujúcich nárok žalobcu, čo bolo potrebné preveriť a v danom štádiu aj dokazovaním znalcom. Aj na to je potrebné určitý čas, a to aj pre určitú nesúčinnosť žalovanej v súdnom konaní, keď nevedela preukazovať splácanie záväzkov z úveru a zotrvala len na popieraní nároku žalobcu ako celku.

Krajský súd súhlasí, aby vo veci bolo rozhodnuté aj bez ústneho pojednávania.“

4. Právna zástupkyňa sťažovateľky podaním doručeným ústavnému súdu 13. júla 2011 oznámila, že netrvá na nariadení ústneho pojednávania.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 4 Cb 338/2000:

Dňa 3. júla 2000 právny predchodca U., a. s., B. (ďalej len „žalobca“), podal žalobu o zaplatenie úverovej pohľadávky v sume 2 344 462,20 Sk proti sťažovateľke. Vec bola pridelená sudkyňi Mgr. Z. S.

Dňa 26. júla 2000 krajský súd vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 4. augusta 2000 žalobca zaplatil súdny poplatok za žalobu.

Dňa 5. septembra 2000 krajský súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k žalobe (zásielka sa vrátila nevyzdvihnutá v odbernej lehote).

Dňa 17. októbra 2000 krajský súd opäť vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k žalobe (zásielka bola vrátená ako nevyzdvihnutá v odbernej lehote).

Dňa 21. novembra 2000 krajský súd požiadal Mestský úrad P. (ďalej len „mestský úrad“) o doručenie zásielky sťažovateľke.

Dňa 14. decembra 2000 Mestská polícia P. (ďalej len „mestská polícia“) oznámila, že zásielku sa sťažovateľke nepodarilo doručiť (údajne je sťažovateľka dlhodobo odcestovaná).

Dňa 19. júla 2001 krajský súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k žalobe. Zároveň požiadal mestský úrad o doručenie zásielky sťažovateľke.

Dňa 6. augusta 2001 mestská polícia oznámila, že zásielku sa sťažovateľke nepodarilo doručiť, keďže sa zdržiava v zahraničí.

Dňa 21. augusta 2001 krajský súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru Slovenskej republiky v P. (ďalej len „obvodné oddelenie PZ SR“) o vykonanie šetrenia o mieste terajšieho pobytu sťažovateľky.

Dňa 19. septembra 2001 obvodné oddelenie PZ SR oznámilo, že sťažovateľka sa na adrese svojho trvalého pobytu zdržiava.

Dňa 3. októbra 2001 krajský súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k žalobe (zásielka nebola v odbernej lehote vyzdvihnutá).

Dňa 30. apríla 2002 krajský súd požiadal Okresný úrad P. (ďalej len „okresný úrad“) o zaslanie výpisu zo živnostenského registra sťažovateľky.

Dňa 2. mája 2002 krajský súd nariadil pojednávanie na 14. jún 2002.

Dňa 14. mája 2002 okresný úrad doručil výpis zo živnostenského registra sťažovateľky.

Dňa 7. júna 2002 krajský súd požiadal mestský úrad o doručenie zásielky sťažovateľke do vlastných rúk.

Dňa 11. júna 2002 žalobca požiadal o odročenie pojednávania pre účely mimosúdneho riešenia sporu.

Dňa 14. júna 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely zistenia adresy aktuálneho pobytu sťažovateľky a vyžiadania informácie od žalobcu o aktuálnej výške úverovej pohľadávky.

Dňa 27. júna 2002 mestská polícia oznámila, že sa nepodarilo zásielku sťažovateľke doručiť z dôvodu jej dlhodobého pobytu v zahraničí.

Dňa 1. júla 2002 krajský súd vyzval žalobcu, aby oznámil adresu miesta terajšieho pobytu sťažovateľky.

Dňa 26. júla 2002 žalobca oznámil, že mu nie je známa adresa pobytu sťažovateľky, má len informáciu, že sa zdržiava v Rakúsku (vo V.).

Dňa 8. augusta 2002 krajský súd požiadal obvodné oddelenie PZ SR o vykonanie šetrenia o mieste terajšieho pobytu sťažovateľky.

Dňa 27. augusta 2002 obvodné oddelenie PZ SR oznámilo, že sťažovateľka sa trvale zdržiava na adrese: ..., P.

Dňa 24. septembra 2002 krajský súd nariadil pojednávanie na 18. október 2002. Zároveň vyzval syna sťažovateľky L. D. na oznámenie osoby vhodnej na ustanovenie za opatrovníka sťažovateľke.

Dňa 11. októbra 2002 syn sťažovateľky telefonicky oznámil, že sťažovateľka sa ustanoví na pojednávanie nariadené na 18. október 2002.

Dňa 18. októbra 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom žalobca vzal čiastočne žalobu späť. Pojednávanie bolo odročené na 29. november 2002 pre účely predloženia „života úveru“ a dôkazov o výške úverovej pohľadávky žalobcom.

Dňa 24. októbra 2002 sťažovateľka požiadala o zaslanie rovnopisu žaloby.

Dňa 25. novembra 2002 žalobca predložil dôkazy vo veci v súlade so závermi z pojednávania z 18. októbra 2002.

Dňa 27. novembra 2002 advokátka JUDr. K. predložila plnú moc na zastupovanie sťažovateľky v konaní.

Dňa 29. novembra 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po vypočutí právnych zástupcov účastníkov bolo odročené na 17. január 2003 pre účely predloženia písomného vyjadrenia sťažovateľky k uplatnenému nároku a vykonania ďalšieho dokazovania.

Dňa 15. januára 2003 sťažovateľka doručila písomné vyjadrenie k žalobe.

Dňa 17. januára 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po vypočutí svedkyne a vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov bolo odročené na neurčito pre účely predloženia požadovaných listinných dôkazov účastníkmi konania.

Dňa 21. januára 2003 sťažovateľka doručila protinávrh na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol prevod založených nehnuteľností, spolu s návrhom na pristúpenie účastníkov (kupujúcich) do konania na strane žalobcu.

Dňa 5. marca 2003 žalobca predložil históriu úverového účtu v zmysle povinnosti uloženej súdom na pojednávaní 17. januára 2003.

Dňa 10. marca 2003 krajský súd uznesením podanie sťažovateľky označené ako „protinávrh“ vylúčil na samostatné konanie (právoplatné 11. apríla 2003).

Dňa 11. marca 2003 krajský súd uznesením priznal svedkyňi Ing. Š. svedočné.

Dňa 20. januára 2005 krajský súd požiadal Okresný súd Prešov o oznámenie čísla a stavu konania o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktoré bolo vylúčené na samostatné konanie.

Dňa 26. januára 2005 Okresný súd Prešov oznámil, že nevedie takéto konanie.

Dňa 28. januára 2005 krajský súd požiadal Okresný súd Poprad o oznámenie čísla a stavu konania o neplatnosť kúpnej zmluvy.

Dňa 16. februára 2005 Okresný súd Poprad oznámil, že predmetná vec bola postúpená Okresnému súdu Svidník z dôvodu vylúčenia sudcov z prejednávania veci.

Dňa 16. februára 2005 krajský súd požiadal Okresný súd Svidník (ďalej len „okresný súd“) o oznámenie čísla a stavu konania o neplatnosť kúpnej zmluvy.

Dňa 28. februára 2005 okresný súd oznámil, že uvedené konanie je vedené pod sp. zn. 4 C 192/04 a je v počiatočnom štádiu.

Dňa 15. marca 2005 krajský súd uznesením zastavil konanie v časti o zaplatenie istiny v sume 374 807,63 Sk.

Dňa 31. marca 2005 krajský súd nariadil pojednávanie na 3. jún 2005.

Dňa 3. júna 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd pripustil zmenu návrhu v zmysle návrhu žalobcu. Pojednávanie bolo odročené na 23. september 2005 pre účely predloženia originálov zmluvnej dokumentácie žalobcom.

Dňa 15. augusta 2005 žalobca predložil listinné dôkazy v zmysle záverov z pojednávania konaného 3. júna 2005.

Dňa 25. augusta 2005 krajský súd požiadal okresný súd o oznámenie aktuálneho stavu konania vedeného pod sp. zn. 4 C 192/04.

Dňa 19. septembra 2005 krajský súd odročil pojednávanie nariadené na 23. september 2005 na 3. október 2005.

Dňa 3. októbra 2005 krajský súd zrušil pojednávanie z dôvodu neprítomnosti žalobcu, ktorý svoju neúčasť ospravedlnil a ktorého je potrebné vypočuť.

Dňa 11. októbra 2005 krajský súd nariadil pojednávanie na 4. november 2005. Zároveň opätovne vyzval okresný súd o oznámenie aktuálneho stavu konania.

Dňa 24. októbra 2005 okresný súd oznámil, že v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (sp. zn. 4 C 192/04) dosiaľ nebolo rozhodnuté.

Dňa 31. októbra 2005 právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 4. november 2005 z dôvodu školenia. Zároveň ospravedlnila neúčasť sťažovateľky z vážnych zdravotných dôvodov.

Dňa 3. novembra 2005 krajský súd odročil pojednávanie na 9. november 2005.

Dňa 9. novembra 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom žalobca navrhol rozhodnúť vo veci čiastočným rozsudkom v časti dlžnej istiny. Pojednávanie bolo odročené na 23. november 2005.

Dňa 23. novembra 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po vyjadreniach právnej zástupkyne sťažovateľky bolo odročené na neurčito.

Dňa 10. apríla 2006 bola z dôvodu odchodu Mgr. S. z krajského súdu vec pridelená sudcovi JUDr. R. T.

Dňa 30. januára 2007 krajský súd nariadil pojednávanie na 15. február 2007. Zároveň vyzval účastníkov na predloženie kópií listov vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré boli založené v prospech úveru.

Dňa 15. februára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po vypočutí právnej zástupkyne sťažovateľky bolo odročené na 8. marec 2007 pre účely opätovného predvolania žalobcu a predloženia dokladov o realizovaných splátkach úveru sťažovateľkou. Sťažovateľka zároveň doručila písomné vyjadrenie k žalobe, ako aj lekárske potvrdenie o trvaní jej pracovnej neschopnosti. Žalobca doručil zmenu petitu žaloby.

Dňa 16. februára 2007 krajský súd opätovne vyzval žalobcu na predloženie kópií listov vlastníctva.

Dňa 27. februára 2007 právna zástupkyňa sťažovateľky predložila doklady o splácaní úveru sťažovateľkou a kópiu listu vlastníctva č. 748, kat. územie P.

Dňa 5. marca 2007 krajský súd zaslal vyjadrenie sťažovateľky z 26. februára 2007 žalobcovi na vyjadrenie.

Dňa 7. marca 2007 žalobca doručil stanovisko k vyjadreniu sťažovateľky z 26. februára 2007 a kópiu listu vlastníctva č. 748, kat. územie P.

Dňa 8. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd uznesením pripustil čiastočné späťvzatie žaloby v zmysle podania žalobcu zo 14. februára 2007. Pojednávanie bolo odročené na 28. marec 2007 pre účely vyžiadania stanoviska žalobcu k zaúčtovaniu výťažku z predaja zálohu.

Dňa 12. marca 2007 krajský súd vyzval žalobcu, aby sa vyjadril k zaúčtovaniu výťažku z predaja zálohu prednostne na úroky.

Dňa 14. marca 2007 krajský súd zaslal právnej zástupkyňi sťažovateľky stanovisko žalobcu k vyjadreniu sťažovateľky zo 7. marca 2007.

Dňa 26. marca 2007 právna zástupkyňa sťažovateľky sa vyjadrila k stanovisku žalobcu zo 7. marca 2007.

Dňa 28. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná na zaplatenie sumy 1 969 654,57 Sk s prísl. a na náhradu trov konania. Doplnčacím rozsudkom bola sťažovateľka zároveň zaviazaná nahradiť štátu trovy konania v sume 391,30 Sk.

Dňa 23. apríla 2007 krajský súd uznesením vrátil žalobcovi preplatok súdneho poplatku.

Dňa 18. mája 2007 sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku a doplňujúcemu rozsudku krajského súdu z 28. marca 2007, ako aj proti uzneseniu krajského súdu z 8. marca 2007 o pripustení čiastočného späťvzatia žaloby.

Dňa 31. mája 2007 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o odvolaniach sťažovateľky.

Dňa 10. júla 2007 najvyšší súd vrátil spis krajskému súdu bez meritórneho rozhodnutia z dôvodu podaného návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov sťažovateľkou (doručený 25. júna 2007), o ktorom musí rozhodnúť krajský súd.

Dňa 20. júla 2007 krajský súd uznesením priznal sťažovateľke oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 3. septembra 2007 bol spis opäť predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 29. mája 2009 najvyšší súd uznesením zrušil odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu z 28. marca 2007 v spojení s doplnčacím rozsudkom z 28. marca 2007, ako aj uznesenie krajského súdu z 8. marca 2007 a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Dňa 4. júna 2009 bol spis vrátený krajskému súdu.

Dňa 15. júla 2009 krajský súd nariadil pojednávanie na 24. september 2009. Zároveň vyzval žalobcu na predloženie výpočtu dlžnej istiny a príslušenstva pohľadávky v súlade s rozhodnutím najvyššieho súdu.

Dňa 6. augusta 2009 žalobca doručil výpočet dlžnej sumy.

Dňa 23. septembra 2009 žalobca doručil čiastočné späťvzatie žaloby.

Dňa 24. septembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely vyjadrenia sa sťažovateľky k čiastočnému späťvzatiu žaloby.

Dňa 29. septembra 2009 krajský súd nariadil pojednávanie na 3. november 2009. Zároveň vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky na vyjadrenie sa k zmene a čiastočnému späťvzatiu žaloby.

Dňa 3. novembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že súd zväží dokazovanie znalcom na preukázanie výšky úverovej pohľadávky. Žalobcovi zároveň uložil doručiť vyjadrenie a doklady o použití výťažku z predaja zálohu.

Dňa 8. decembra 2009 žalobca doručil vyjadrenie v zmysle povinnosti uloženej na pojednávaní 3. novembra 2009.

Dňa 22. januára 2010 právna zástupkyňa sťažovateľky vyčíslila trovy konania.

Dňa 7. apríla 2010 krajský súd uznesením ustanovil znalkyňu z odboru ekonomiky a manažmentu Ing. L. na zistenie výšky dlhu sťažovateľky z poskytnutého úveru. Zároveň uložil sťažovateľke zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 13. mája 2010 sa sťažovateľka odvolala proti uzneseniu krajského súdu zo 7. apríla 2010 v časti jej uloženej povinnosti zložiť preddavok na trovy dokazovania.

Dňa 14. mája 2010 krajský súd vydal opravné uznesenie, ktorým uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania žalobcovi.

Dňa 18. mája 2010 ustanovená znalkyňa Ing. L. oznámila, že súdom definovaná znalecká úloha je predmetom skúmania znalca z odboru financií, v ktorom nie je zapísaná.

Dňa 21. mája 2010 krajský súd uznesením ustanovil znalca z odboru financií Ing. K.

Dňa 7. júna 2010 ustanovený znalec Ing. K. oznámil svoju predpojatosť vo veci.

Dňa 9. júna 2010 krajský súd uznesením ustanovil znalkyňu z odboru financií Ing. C. na vypracovanie znaleckého posudku v lehote 30 dní (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2010 v spojení s opravným uznesením z 24. júna 2010).

Dňa 8. februára 2011 krajský súd vyzval ustanovenú znalkyňu na predloženie znaleckého posudku.

Dňa 31. marca 2011 ustanovená znalkyňa Ing. C. doručila oznámenie o odmietnutí výkonu činnosti znalca z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti.

Dňa 4. apríla 2011 krajský súd uznesením odvolal Ing. C. z výkonu znaleckej činnosti a ustanovil znalca Ing. B.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 338/2000 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne

úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, posúdením namietaného konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie nie je po právnej ani skutkovej stránke zložitú – jeho predmetom je nárok na zaplatenie pohľadávky z úverovej zmluvy, teda ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Na „komplikovaný“ priebeh súdneho konania poukázal vo svojom vyjadrení aj vo veci konajúci zákonný sudca. Podľa názoru ústavného súdu však vec nemožno hodnotiť ako skutkovo zložitú len z dôvodu potreby vykonania dokazovania, pokiaľ ide o výšku žalovanej sumy (a to aj znaleckým dokazovaním), keďže žalobca v priebehu konania menil žalobný návrh; prípadne z dôvodu iného prebiehajúceho konania, ktoré s namietaným konaním súviselo iba nepriamo (konanie o neplatnosť kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalobca realizoval záložné právo). Doterajšia dĺžka namietaného konania nebola teda závislá od zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmanom konaní, ústavný súd zistil skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že aj sama sťažovateľka prispela svojím správaním k doterajšej dĺžke konania, na čo poukázal aj krajský súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti. Na ťarchu sťažovateľky z pohľadu zbytočných

prieťahov možno pripísať skutočnosť, že z dôvodu jej dlhodobého pobytu v zahraničí na neznámej adrese jej v počiatočnom štádiu konania nebolo možné doručiť žalobu ani predvolanie na pojednávanie. Krajský súd preto musel zisťovať pobyt sťažovateľky prostredníctvom mestského úradu, polície, ako aj prostredníctvom rodinných príslušníkov. Z uvedeného dôvodu bola sťažovateľke doručená žaloba na vyjadrenie až po vyše 2 rokoch od podania žaloby, pričom sťažovateľka sa ustanovila až na pojednávanie nariadené na 18. október 2002. Na ďalších nariadených pojednávaniach sa sťažovateľka zúčastňovala len prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, čo je však vzhľadom na jej zdravotný stav odôvodnené.

V danom prípade však podiel sťažovateľky na vzniknutých prieťahoch podľa názoru ústavného súdu neospravedlňuje neúmerne dlhé konanie krajského súdu zapríčinené najmä jeho nečinnosťou.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v namietanom konaní a v tejto súvislosti zistil, že krajský súd spôsobil predĺženie konania predovšetkým svojou nečinnosťou. Poukazujúc na chronologický prehľad doterajšieho priebehu konania ústavný súd konštatuje, že krajský súd bol v posudzovanom konaní nečinný v obdobiach:

- od 21. novembra 2000 (žiadosť o doručenie zásielky sťažovateľke) do 19. júla 2001 (opätovná výzva sťažovateľke na vyjadrenie sa k žalobe), teda takmer 8 mesiacov,
- od 3. októbra 2001 (výzva sťažovateľke na vyjadrenie sa k žalobe) do 30. apríla 2002 (žiadosť o zaslanie výpisu zo živnostenského registra sťažovateľky), teda 7 mesiacov,
- od 11. marca 2003 (uznesenie o priznaní svedočného) do 20. januára 2005 (žiadosť o oznámenie stavu vylúčeného konania o neplatnosť kúpnej zmluvy), teda 15 mesiacov,
- od 23. novembra 2005 (uskutočnilo sa pojednávanie) do 30. januára 2007 (výzva účastníkom na predloženie požadovaných listín), teda 14 mesiacov,
- od 8. decembra 2009 (žalobca doručil požadované vyjadrenie) do 7. apríla 2010 (uznesenie o ustanovení znalca), teda 4 mesiace,
- od 2. augusta 2010 (uplynula lehota na predloženie znaleckého posudku) do 8. februára 2011 (výzva ustanovenej znalkyni na predloženie znaleckého posudku), teda 6 mesiacov.

Celkovo bol teda krajský súd v tejto veci nečinný 55 mesiacov, t. j. štyri a pol roka nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako žalovaná v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti krajského súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné.

Obranu krajského súdu, podľa ktorého „*musel niekoľkokrát meniť ustanovených znalcov pre zaujatosť, resp. dlhodobú nemoc znalca, pre ktorú po dlhšom čase aj odmietol vypracovať znalecký posudok a musel byť ustanovený ďalší znalec*“, nemožno akceptovať.

Krajský súd uznesením z 9. júna 2010 ustanovil znalkyňu z odboru financií Ing. C. na vypracovanie znaleckého posudku v lehote 30 dní. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2010 a v tento deň ustanovená znalkyňa prevzala aj spisový materiál. Napriek tomu, že súdna znalkyňa v súdom stanovenej lehote (do 1. augusta 2010) znalecký posudok nevypracovala, okresný súd na vzniknutú situáciu nereagoval. Až 8. februára 2011 krajský súd vyzval súdnu znalkyňu na predloženie znaleckého posudku. Ustanovená znalkyňa 31. marca 2011 doručila krajskému súdu oznámenie o odmietnutí výkonu činnosti znalca z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti.

Všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 Občianskeho súdneho poriadku), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (III. ÚS 111/01). V tomto prípade sa tak nestalo, čo malo za následok vznik prietahov v konaní aj v rámci tejto fázy znaleckého dokazovania.

Napokon ústavný súd konštatuje, že už samotná dĺžka trvania konania, ktorá predstavuje 11 rokov, sama osebe signalizuje porušenie základného práva sťažovateľky na

prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (aj keď vec bola 21 mesiacov aj na najvyššom súde z dôvodu rozhodovania o opravnom prostriedku, čo nemožno pripočítať na ťarchu krajského súdu).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je zrejmé, že krajský súd v namietanom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € z dôvodu, že porušenie jej základného práva už nie je možné napraviť, ako aj z dôvodu spôsobenia *„ujmy spočívajúcej v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkosti spojených s neprimerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty... ako aj neodstrániteľných následkoch, ktoré sa výraznou mierou podpísali na mojom zdravotnom stave“*.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré

podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä vzhľadom na celkovú dĺžku namietaného konania, ako aj podiel sťažovateľky na vzniknutých priet'ahoch, považuje za primerané v sume 2 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd o návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia ustanovenou advokátkou za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, doplnenie sťažnosti z 31. mája 2011). Za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 patrí odmena v sume dvakrát po 123,50 € a režijný paušál dvakrát po 7,41 € [v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov], preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 261,82 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH (keďže advokátka je platcom tejto dane), teda sumu 52,36 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 314,18 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 a 5 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011